

Buku la Yoweli na Kereke ya Adventiste ya Letsatsi la Bosupa ya Laodisea — Nomoro ya Mashome a Mabeli a Metso e Mebedi

Jeff Pippenger
2026-01-02

Inombolo yamashumi amabili lambili

Tanga tiri pakati pekupedza mareferensi mana eIsraeri yekare, sechizvarwa che“nyoka” chakataurwa munyaya yapfuura. Muna Mateo, vose Johane naJesu vanodoma vaFarisi navaSadhusi sechizvarwa chenyoka. Johane anomiririra kutanga kwenzira yokuedzwa, iyo inozivikanwa paakadzidzisa kuti Jesu, uyo aizomutevera, aizonyatsoparadza uriri Hwake. Jesu akawedzera panzira yokuedzwa yaJohane, nokuisanganisira nzira yokutonga, paakataura pamusoro pamambokadzi weShebha neNinevhe. Kutongwa kunoitika muchizvarwa chechina, uye rimwe boka mukutonga rinoratidzwa senyoka, nokuti baba varo ndiye dhiabhorosi. Jesu akawedzerawo nyaya yokuti chizvarwa chechina chinotsvaka chiratidzo, kunyange chiratidzo chacho chakanga chiri pachena pamberi pavo.

Muna Mateo makumi maviri nenhatu, “matambudziko” pamusoro peVaFarisi neVaSadhusi anoiswa pachena, uye nzira yokuedzwa nokutongwa inobatanidzwazve nechizvarwa chokupedzisira. Chitsauko makumi maviri nembiri chinogadzirira mamiriro ezvinhu ematambudziko ari muchitsauko makumi maviri nenhatu.

Kuva vaFarisi vakanga vakaungana pamwe chete, Jesu akavabvunza, achiti, Munoti kudii pamusoro paKristu? Mwanakomana waani?

Wanamwambia, Mwana wa Daudi.

Anoti kwavari, Ko zvino Dhavhidhi anomudana sei muMweya achiti, Ishe vakati kuna Ishe wangu, Gara kuruoko rwangu rworudyi, kusvikira ndaita vavengi vako chitsiko chetsoka dzako? Kana zvino Dhavhidhi achimudana kuti Ishe, angava sei mwanakomana wake?

Uye kwakanga kusina munhu aigona kumupindura kana shoko rimwe chete; uye kubva pazuva iro hakuna munhu akazoshinga kumubvunza mimwe mibvunzo. Mateo 22:41–46.

Apo suo hui, tapunia le faitoto‘a i so o se isi fesoota‘iga, ona faataatia mai lea e Iesu o mala e valu i le mataupu o loo sosoo ai. I le fuaiupu e sefulu ma le tolu, o le mala e faasino i le tapunia o faitoto‘a i le malo o le lagi. O faitoto‘a o le Lagi e liligi mai ai le timu mulimuli. O mala e valu e faatatau ia i latou o ē fai mai e tatala le faitoto‘a e lē mafaia e se tagata ona tatala ma tapunia le faitoto‘a e lē mafaia e se tagata ona tapunia. I le faaaliga, na faaaliala ai iā Sister White i latou o ē e le‘i mulimuli iā Keriso i totonu o le Mea e Sili ona Paia, a o lafo atu a latou tatalo i le mea paia gaogao lea sa i ai Satani, o lē na faafoliga o ia o Keriso, ma taitaiina i latou e talitonu o loo lelei mea uma. Sa latou toe tatalaina le mea paia, ma tapunia le Mea e Sili ona Paia.

“වහෙසෙකර භීතියෙන් බොහෝ දෙනා යුදවේවන් කිරීස්තුස්ව ජීර්නික්ෂෝප කොට කුරුසියෝ ඇණ ගැසූ මාර්ගය දසෙ බලති; ඔවුහු උන්වහන්සේට කරන ලද නින්දිත අපහාසයේ ඉතිහාසය කියවමින්, තමන් උන්වහන්සේට ජීර්නික්ෂෝප කරන බවත්, පෝතරස් කලාක් මනේ උන්වහන්සේ ජීර්නික්ෂෝප නොකළේ නම්ද, යුදවේවන් කලාක් මනේ උන්වහන්සේ කුරුසියෝ ඇණ ගැසීමට නොසිටියේ නම්දැයි සිතති. එහෙත් සියල්ලන්ගේ හදවත් කියවන දවේයන්වහන්සේ, ඔවුන් තමන් තුළ තිබෙන බව ජීර්කාග කළ යෝසුස් කෙරෙහි වූ ඒ ජීර්නික්ෂෝප පරීක්ෂාවට ලක් කර ඇත. පළමු දූතයාගේ පණිවිඩය පිළිගැනීම පිළිබඳව මුළු ස්වර්ගයම ගැඹුරුම උනන්දුවෙන් බලා සිටියේය. එහෙත් යෝසුස්ට ජීර්නික්ෂෝප කරන බව ජීර්කාග කළ බොහෝ දෙනාද, කුරුසියෝ කථාව කියවද්දී කදුළු හැලූ අයද, උන්වහන්සේගේ පැමිණීමේ සුබ ආරංචියට උපහාස කළෝය. එම පණිවිඩය ජීර්නික්ෂෝප පිළිගැනීම වනුවට, ඔවුහු එය ජීර්නික්ෂෝප බව ජීර්කාග කළෝය. උන්වහන්සේගේ ජීර්කාගවීම ජීර්නික්ෂෝප කළ අය ඔවුහු ද්වේෂ කළෝය, ඔවුන්ව සභාවලින් නරෙජුහ. පළමු පණිවිඩය ජීර්නික්ෂෝප කළ අය දවේනි පණිවිඩයෙන් ජීර්නික්ෂෝපනයක් ලබන්නට නොහැකි වූහ; එසේම, ස්වර්ගීය ශුද්ධස්ථානයේ අනිශුද්ධ ස්ථානයට යෝසුස් සමඟ ඇදහිල්ලෙන් පිවිසීම සඳහා ඔවුන් සුදානම් කිරීමට තිබූ මධ්යරාත්රී හඬින්ද ඔවුන්ට ජීර්නික්ෂෝපනයක් නොලැබුණි. පරෙ පණිවිඩ දකෙ ජීර්නික්ෂෝප කිරීමෙන්, ඔවුන්ගේ බුද්ධිය එතරම් අදුරු කරගෙන සිටිති, අනිශුද්ධ ස්ථානයට පිවිසෙන මාර්ගය පනේවන තුන්වන දූතයාගේ පණිවිඩය තුළ ඇති ආලෝකය කිසිවක් ඔවුන්ට දැකගත නොහැක. යුදවේවන් යෝසුස්ව කුරුසියෝ ඇණ ගැසූ ලසෙම, නාමමාතීර සභාවන් මේ පණිවිඩ කුරුසියෝ ඇණ ගසා තිබෙන බව මම දුටුවමේ; එබැවින් ඔවුන්ට අනිශුද්ධ ස්ථානයට යන මාර්ගය පිළිබඳ දැනුමක් නැත, එහි යෝසුස්වහන්සේගේ මැදිහත්වීමෙන්ද ඔවුන්ට ජීර්නික්ෂෝපනයක් ලබන්නට නොහැක. තමන්ගේ අර්ථශුන්ය පූජා ඔප්පු කළ යුදවේවන් මනේම, යෝසුස්වහන්සේ අත්හැර ගිය මණ්ඩපයට ඔවුහු තමන්ගේ අර්ථශුන්ය යාව්ඤා උන්සර්ග කරති; වංචාව ගැන සතුටු වන සානන්, ආගමික ස්වභාවයක් ගනන, තම බලයෙන්, තම ලකුණු හා බොහෝ අද්භූත කාර්යයන් සමඟ කිරීයා කරමින්, කිරීස්තියානි බව ජීර්කාග කරන මේ අයගේ මනස් තම වනට මහෙසෙවමින්, ඔවුන් තම උගුලෙහි තදින් බැඳ තැබීමට යදෙමේ.” Early Writings, 258–261.

Ndima ya khumi na ziwiri ndi matsoka chifukwa cha kulanda nyumba za akazi amasiye ndi kupemphera kwa utali. Matsoka a m'ndima ya khumi na zitatu ndi a chifukwa chopanga otembenuka awo kukhala ana a gehena owirikiza kawiri kuposa iwo eniwo. M'ndima ya khumi na inayi kufikira ya makumi awiri ndi awiri, oipa akulumbira m'Kachisi.

“Aya haisi mashoko aSister White, asi mashoko aIshe, uye nhume Yavo yandipa iwo kuti ndiakupai. Mwari vanokudanai kuti murege kushandira zvinopesana navo. Kurairwa kukuru kwakapiwa pamusoro pevanhu vanozviti maKristu asi vachiratidza hunhu hwaSatani, vachidzivisa mukufamba kwemweya, mushoko, nomuchiito kufambira mberi kwechokwadi, uye zvirokwazvo vari kutevera nzira yavari kutungamirirwa naSatani. Mukuoma kwemwoyo yavo vakabata simba risiri ravo nenzira ipi neipi, uye ravasingafaniri kushandisa. Mudzidzisi mukuru anoti, ‘Ndichapidigura, ndichapidigura, ndichapidigura.’ Vanhu vanotaura muBattle Creek vachiti, ‘Tiri temberi yaShe, temberi yaShe’ asi vari kushandisa motowo zvawo. Mwoyo

yavo haina kunyorooveswa nokukundwa nenyasha dzaMwari.” Manuscript Releases, bhuku 13, 222.

Muvhesi wa vhuvhili na vhuṅa, khombo i ambiwa nga ha u litsha khaṅhulo, khathutshelo, na u fulufhedzea. Mivhesi ya vhuṅanu na vhurathi i amba nga ha u ita zwine zwa nga hu khou kunakisiwa nṅa ha khaphu, ngeno ngomu hu songo kunakisiwa.

“‘Tina fuma bupfumi lebyi,’ muphostola a ya emahlweni, ‘eka swibye swa vumba, leswaku ku tlakuka lokukulu ka matimba ku va ka Xikwembu, ku nga ri ka hina.’ Xikwembu a xi nga ha va xi tivisile ntiyiso wa xona hi tintsumi leti nga riki na xidyoho, kambe lowu a hi wona pulani ya xona. Xi hlawula vanhu, vanhu lava rhendzeriweke hi ku tsana, leswaku va va switirhisiwa eku hetisiseni ka makungu ya xona. Bupfumi lebyi nga na nxavo lowu nga ringaniki byi vekiya eka swibye swa vumba. Hi ku tirhisa vanhu, mikateko ya xona yi fanele ku hundziseriwa emisaveni. Hi vona, ku kwetsima ka xona ku fanele ku voninga ku nghena emunyameni wa xidyoho.” Acts of the Apostles, 330.

Ipapo andima makumi maviri nechinomwe nemakumi maviri nesere zvinoratidza vakaipa samakuva akazodzwa jena, zwichibatandzwa naShebhina waIsaya chitsauko makumi maviri nembiri, apo Shebhina aizvikudza neguva rakanaka raakanga achivaka, asi raaisazombovigwa mariri, nokuti Mwari akanga achizomukandira kubva mumuromo maVo kuenda kumunda uri kure. Munda uri kure unomiririrwa neguva romuporofita wenhema weBheteri, iro rakaita kuti muporofita asingateereri avigwe muguva rimwe chetero. Ipapo nhamo yechisere inoti:

Mune nhamo kwamuri, vanyori naVaFarisi, vanyengeri! Nokuti munovaka makuva evaprofita, uye munoshongedza marinda evakarurama, muchiti, Dai taivapo pamazuva amadzibaba edu, tingadai tisina kubatana nawo mukudeurwa kweropa revaprofita. Naizvozvo munozvipupurira pachenyu kuti muri vana veavo vakauraya vaprofita. Zadzisai zvino chiyero chamadzibaba enyu.

Mwi nyoka, mwi ulelwelo lwa njoka za sumu, mungapona uli ku chilango cha ku gehena uli shani?

Naizvozvo, tarisai, ndinotuma kwamuri vaprofita, navakachenjera, navanyori; uye vamwe vavo muchavauraya nokuvapinza pamuchinjikwa; uye vamwe vavo muchavarova mumasinagoge enyu, muchivatambudza kubva paguta kuenda kuguta; kuti pamusoro penyuru paube ropa rose rakarurama rakadeurwa panyika, kubva paropa raAbheri akarurama kusvikira paropa raZakaria mwanakomana waBarakia, wamakauraya pakati petemberi nearitari.

Zvirokwazvo ndinoti kwamuri, Zvinhu izvi zvose zvichauya pamusoro porudzi urwu. Mateo 23:29–36.

Nyoka, ambao ni kizazi cha nyoka wa sumu, wanahukumiwa katika kifungu hicho. Katika kifungu hicho hukumu haitegemei ushuhuda wa malkia wa Sheba na Ninawi, bali damu ya Habili hadi Zekaria. Kizazi cha nne, ambao ni nyoka wa sumu, wanahukumiwa kwa mashahidi wawili kutoka katika historia ya nje ya Israeli ya kale na mashahidi wawili kutoka katika historia ya ndani ya Israeli ya kale. Luka sura ya tatu ni rejeo la mwisho kati ya marejeo manne kuhusu nyoka wa sumu wa kizazi cha nne na cha mwisho, na ni sambamba tu na Mathayo sura ya tatu. Marejeo manne

yanayotambulisha kwamba wakati wa hukumu ya mwisho ya nyumba ya Mungu, katika kizazi channe, jamii moja itaidhihirisha tabia yake kama wana na binti za Shetani, na jamii nyingine kama wana na binti za Mungu. Mchakato wa kujaribiwa unaoanzisha utengano huanza wakati mjumbe anayeitengeneza njia kwa ajili ya Mjumbe wa Agano anapoinua sauti yake jangwani.

Mu mwambaro mutagatifu w'Ibyanditswe, amazina si ibimenyetso by'itandukaniro gusa, ahubwo ni ubuhanuzi bwongorerwa—indirimbo za kabiri zirimbirwa munsu y'uruhu rw'amateka, zigaragaza umutima wo gucungurwa. Iyo ibisobanuro by'abakomoka kuri Adamu kugeza kuri Nowa biteguwe mu nteruro imwe, bivamo ubutumwa buhuje n'amateka ahagarariwe n'urwo rubyaroy. Adamu bisobanura "umuntu," kandi Seti bisobanura "uwashyizweho." Enoshi bisobanura "umunyamibereho upfa" (ugengwa n'urupfu), kandi Kenani bisobanura "agahinda." Binyuze mu "guhimbazwa/umugisha by'Imana" (Mahalaleli), Ijuru "ryamanutse" (Yaredi). Ijuru ryamanutse nk' "uwiyeguriye cyangwa uwasizwe" (Enoki), watangaje ubutumwa bw'urubanza binyuze mu mwana we Metusalemu ("napfa, bizoherezwa"). Urupfu rwe rwari kuba impinga y'isukwa "rikomeye" rya Mwuka Wera, rihagarariwe na Lameki (umwuka) wifatanyije na Metusalemu nk'uko Kuremera kwa Saa Sita z'Igicuku kwifatanyije na marayika wa kabiri. Metusalemu yari marayika wa kabiri, kandi Lameki yari Kuremera kwa Saa Sita z'Igicuku kwageze ku mpinga mu mwuzure wa Nowa.

ເມື່ອກັນຄວາມໃຫ້ກະທັດຮັດຍັງຂຶ້ນ, ຊື່ຫຼິ້ນນັ້ນປະກາດວ່າ: “ມະນຸດໄດ້ຖືກກຳນົດໃຫ້ເປັນຜູ້ຕ້ອງຕາຍ, ຢູ່ໃຕ້ຄວາມເສົ້າໄສກແລະຄວາມຕາຍ, ອັນເປັນຜົນສົບເນື່ອງມາຈາກອາດາມຄົນທຳອິດ; ແຕ່ໂດຍພຣະພອນຂອງພຣະເຈົ້າ, ພຣະຄຣິດໄດ້ຊົງຖວາຍພຣະອົງເອງເພື່ອສະເດັດລົງມາ, ປະກາດການພິພາກສາຜ່ານການສົນທິສະຖານຂອງພຣະອົງເທິງໄມ້ກ້າງແຂນ, ຊົງຕໍ່ມາໄດ້ຕາມມາດຕ້ອຍການເຫລົ່າຢ່າງຊົງລົດອຳນາດຂອງພຣະວິນຍານບໍຣິສັດ.”

Mazita khumi agha ghakuvikilira uthenga wa Uthenga Uwemi apo ghakulongora mbiri ya charu kufuma pa kulengeka m'paka ku vula yaumaliro, ndipo ghakafika pa kufikaso kwachiwiri. Chisimikizgo ichi, icho chabisika mu mazina, chikusanga chakuyana nacho mu Chivumbuzi. Genesis yikupereka mbadwo wa alpha, ndipo 144,000 a pa Chivumbuzi 7 wakupereka kufiskika kwa omega mu wakusalira wakusindikizgika.

Judha zvinoreva “kurumbidza,” Rubheni zvinoreva “tarirai, mwanakomana,” Gadhi zvinoreva “rombo rakanaka/hondo,” Asheri zvinoreva “anofara/akaropafadzwa,” uye Nafutari zvinoreva “kurwa.” Manase zvinoreva “kuita kuti kukanganwike,” Simiyoni zvinoreva “kunzwa,” Revhi zvinoreva “kubatanidzwa/kunamatirwa,” Isakari zvinoreva “mubayiro,” Zebhuruni zvinoreva “kukudzwa/kugara,” Josefa zvinoreva “kuwedzera,” uye Bhenjamini zvinoreva “mwanakomana woruoko rworudyi.”

Avo vanotevera Shumba yorudzi rwaJudha ndivo vanakomana vaMwari, vakaropafadzwa nerombo rakanaka pavano pfuura nomumuitiro wokuedzwa wokurwa naMwari sezvakaita Jakobho. Kupfurikidza nokurwa uku, zvivi zvavo zvinokanganwikwa mumuitiro wokuitwa vatsvene unobudiswa nokunzwa Shoko raMwari, izvo zvinovabatanidza naKristu muukama hwesungano. Mubayiro wavo ndowokugara zvine rukudzo naKristu pachigaro Chake choushe, vagere munzvimbo dzokudenga apo Mwari anovashandisa kuwedzera umambo hwake—achidana

chaunga chikuru kuti chibude muBhabhironi savanakomana voruoko rwake rworudyi.

වංශවෘක්ෂය අනුව ලෝයාගේ පුත්රයෝ හය දෙනෙක් වූහ: ධ්‍රැවනේ, යුදා, ශීමියෝන, ලේවී, ඉස්සාකර් සහ සබ්ලොන්ය. “සුවදැනී බිඳීමක්” යන අර්ථය දෙනෙ ඇයගේ දාසිය වූ සිල්පාට පුත්රයෝ දෙදෙනෙක් වූහ—ගාද් සහ ආෂරෝය. රාහල්ගේ පුත්රයෝ දෙදෙනා වූයේ යෝසප් සහ බනේයමීන්ය. “ලජ්ජාශීලී හෝ භීතීමත්” යන අර්ථය ඇති රාහල්ගේ දාසිය වූ බීල්හාගේ පුත්රයෝ ඩාන් සහ නජ්නාලීය. අනාවැකිමය ලසෙ මනේ වංශාවලිය සලකා බැලිය යුතු රෝබා කිහිපයක් සපයයි. උත්පත්ති පොතේ පස්වන පරිච්ඡේදයේ අල්ෆා සහ පරම්පරා දහයට වීරුද්ධව, ඔමෝගා සතුව නමන්ටම වීශෝෂ අනාවැකිමය විචල්යයන් සමඟ වංශයන් දොළොස් දෙනෙක් ඇත. එක්ලක්ෂ හතළිස් හතර දහස අතර ඩාන් සදහන් නොකරේ; ඔහුගේ සහෝදර එජ්රායිම් වනුවට මනස්සේ යොදන ලදී.

Ukoo wa alfa wa Mwanzo unalingana na ukoo wa omega wa Ufunuo, kwa maana Mwanzo humtambulisha Kristo katika kazi yake ya kimungu ya wokovu, na Ufunuo huwatambulisha wale ambao, katika utimilifu wa omega wa unabii huo wa alfa, hutimiza kikamilifu ahadi na unabii uleule uliowekwa wazi katika unabii wa alfa.

Ku tirhisiwa ka mitila leyi yimbirhi hakanyingi ku endliwa hi vafundhisi va tidyondzo ta vukhongeri, kambe a swi tshama swi endliwa hi langutelo ra maendlelo ya “rilayini ehenhla ka rilayini.” Timfumo timbirhi ta vatukulu eka Genesa ni Nhluvutelo ti nyikela timbhoni timbirhi leswaku Xikwembu xi vulavula hi xiyimo xa vumbirhi. Ririmi rin’wana i vumbhoni lebyi tsariweke hilaha byi tsariweke hakona, kutani layini ya vumbirhi endzeni ka vumbhoni byebyo yi vekiwa emahlweni hi xiyimo xa xikombiso. Vafundhisi va tidyondzo ta vukhongeri hi ntolovelo a va yi emahlweni ku tlula ku vona ka le henhla ntsena mayelana ni rungula leri hundzisiwaka hi tinhlamuselo ta mavito eka Genesa ni Nhluvutelo. Leswi va swi vonaka va swi teka tanihi nchumu wo hlawuleka lowu vulavulaka ngopfu hi vutlhari bya vona bya vumunhu, hilaha swi kombisiwaka hakona hi vuswikoti bya vona byo tikhoma tanihi vo kwetsima byo vona xifananiso endzeni ka tinhlamuselo ta mavito. A va tshameli ku vona rungula leri vekiweke emahlweni eka vana lava khume-mbirhi va Ishmaele. A va swi voni hi ndlela leyi faneleke swivongo swa Yesu eka Matewu na Luka. A va swi voni swivongo swa tihosi ta nkombo to hetelela ta Yuda, ni tihosi ta nkombo to hetelela ta Israele, kumbe tihosi ta nkombo to sungula ta Yuda kumbe tihosi ta nkombo to sungula ta Israele.

Kana ndichiti havazvioni, ndinoreva kuti kana ukabvunza Google kana kune dzidziso pamusoro pemadzinza aya, mhinduro inova “hongu,” pamusoro paAdhamu kusvika kuna Noa muna Genesisi, uye “hongu” pamusoro pevane zviuru zana nemakumi mana nezvina. Asi vanoshandisa here madzitateguru gumi aAbramu ari muna Genesisi gumi nerimwe nenzira iyi? Kwete. Vanoshandisa here dzinza raKaini nedzinza raSeti? Hongu, asi zvakatsauka zvikuru kubva pane zvarinoreva chaizvo, zvokuti zvinoita sokunge vari kutaura pamusoro pechimwe chidzidzo chose. Pasina mubvunzo vanobatawo madzinza aKristu ari muna Mateo naRuka, asi zvakare, vanopfuurawo chinangwa nechiyero chikuru. Unobvunza kuti nei izvozvo zvichikosha? Nokuti ndinoda kupa muono wakazara wemitsetse iyi yemadzinza echiporofita, uye ndinoda kujekesa

kubva pakutanga kuti ndiri kuedza kuzivisa kukosha kwechizvarwa chechina sechiratidzo chechiporofita cheBhaibheri. Muono wakazara wemadzinza aya uchabatsira panyaya iyoyo, asi kwaizova kusava nehanya kune ani naani zvake kana vachifunga kuti pfupiso iri nyore yezvinhu izvi zvichatevera ndiyo yose iripo kuti inzwisiswe pamusoro pemitsetse iyi yemadzinza.

Pashure pehama hwaAdhamu kusvikira kuna Noa, tinwana mitsetse miviri yedzinza muzvitsauko zvina nezvishanu zvaGenesi. Mitsetse miviri iyi inomiririrwa nezvizvarwa zvaKaini nezvizvarwa zvaSeti. Kusiya nerudzi rwedzinza rwaAdhamu kusvika kuna Noa rwairatidza zvizvarwa gumi, mutsetse waSeti newaKaini zvoze zvinoratidza zvizvarwa zvisere. Nokuda kwechikonzero ichi, zvinofanira kutariswa senguva mbiri dzina. Seti naKaini zviratidzo zvesungano, uye Kaini anomirira avo vari muna Isaya makumi maviri nesere nemakumi maviri nepfumbamwe, vanoita sungano yerufu, iyo inofanira kubviswa pakuyaya kwechikwapuro chinofashukira. Ndivo vanovaka dzimba dzavo pamusoro pejecha. Avo vanovaka pamusoro peDombo, vanoita sungano youpenyu sezvinomiririrwa muna Petro wokutanga, chitsauko chechipiri, savaya vakaravira kuti Ishe akanaka, uye ndivo “rudzi rwakasrudzwa.” “Vazhinji” vanovaka pamusoro pejecha, asi “vashoma” ndivo vakasarudzwa.

Dzinza la Kaini ndi ng’oma ya chiwawani mu sumfoni ya mazina, pakuti mazinaŵa yimikira uchindami wa ŵanthu uwo ngwa pachabe, uwo ukuziska ku kuzendazenda kwambura chilato, pamanyuma pakuti wachapika na kuchanya. Pakuleka kupulikira chenjezgo, mphapu ya Kaini yikuyumbura uchiuta wautesi, wakubenekelereka mu nkhangono ya ŵanthu ya kuwezgera, iyo yikuyimiririka na luso lwa ŵanthu, ilo likupangira chikhalidwe cha chisulo; chakutowa, kweni chankhaza, ndipo chambura chigomezgo. Mazgu ghaumaliro agha ni chidule cha uthenga uwo uli mu mibadwo eyiti ya Kaini uwo ukufuma mu mazina.

Umudugudu wa Seti usubiza umudugudu wa Kayini ku bwiza. Mu ntege nke z’umuntu zashyiriweho abantu, abambaza Imana bazahindurirwa agahinda kabo kabe ishimwe ubwo ijuru rizamanuka. Bagendeye mu budahemuka inzira izamuka igana ku ikuzo, mu gihe cy’igeragezwa, kugeza ku gutaka ngo “ibyiringiro,” bizana uburuhukiro, binyuze mu mazi y’agakiza. Iryo jambo rya nyuma ni incamake y’ubutumwa buri mu bisekuruza umunani bya Seti, bukomoka ku mazina.

Chifukwa cha kugawa mibadwo isanu ndi itatu kukhala magulu awiri a mibadwo inayi chinakhazikitsidwa pa sitepe yoyamba ya pangano, pamene uneneri wa ukapolo ku Igupto unazindikiridwa kukhala zaka 400, ndiponso kuti zaka 400zo zidzatha pa m’badwo wachinayi. Pamene umboni wa Paulo uphatikizidwa mu uneneri wa pangano la alpha, umatulutsa nyengo ziwiri za zaka 215 zomwe zinali ndi mibadwo inayi m’nyengo iliyonse. Mibadwo isanu ndi itatu, m’zaka 430, ikuimira nyengo ziwiri za zaka 215. Nyengo yoyamba ikuimiridwa ndi Farao wabwino amene anamudziwa Yosefe. Patadutsa zaka 215, panali Farao watsopano, amene sanamudziwe Yosefe. Kenako gulu lotsatira la mibadwo inayi linayamba.

Zvizvarwa zvisere zvakakamurwa zvakaenzana kuva nguva mbiri, zvichiratidzwa pachena senguva yadzo yezvizvarwa zvina, zvinotsigira kushandiswa kwezvizvarwa zvisere zvaKaini nezvaSeti nenzira imwe cheteyo. Kana kushandiswa ikoko kwaitwa, zvino unowana zvizvarwa zvisere zvaSeti zvakarongedzwa zvinoenderana nezvizvarwa zvisere zvaKaini. Kaini anomirira vazhinji

vanogamuchira mucherechedzo wechikara, uye Seti anomirira vashoma vanogamuchira chisimbiso chaMwari. Kaini ndiye chiratidzo chevanhu, uye Seti ndiye chiratidzo chevanhu chakabatanidzwa noUmwari mumamiriro esungano yaNoa, asiwo; mutsara waJosefa naMozisi uri mumamiriro esungano yaAbrama.

Pashure muchitsauko chegumi nerimwe, dzinza revanhu vakasarudzwa rinomiririrwa namazita gumi kubva kuna Shemu kusvikira kuna Abrama. Chitsauko chegumi nerimwe inyaya yeshongwe yeBhabheri, asiwo dzinza revanhu vakasarudzwa, sezvarinomiririrwa naAbrahama. Chitsauko chegumi nerimwe chinotangisa vanhu vakasarudzwa vaifanira kupinda musungano yakapetwa katatu naMwari. Nhanho yechitatu neyokupedzisira yakanga iri chibayiro chaIsaka muchitsauko chemakumi maviri namaviri. Chitsauko “gumi nerimwe” ndicho kutanga kwealpha, uye chitsauko “makumi maviri namaviri” ndicho kuguma kweomega. Kutenda kunodikanwa kuti munhu anzwe inzwi raMwari mukureva kwamazita, hakuna kusiyana nokutenda kunodikanwa kuti anzwe inzwi rake muhuwandu hweShoko rake. Mashandisirwo edzinza asingatorwi navadzidzi vezvouMwari, neddzinza raIshmaeri, chiratidzo cheChiIslam.

អស់ទាំងនេះជាឈ្មោះកូនបុរសរបស់អ៊ីស៊ាអាលែ តាមឈ្មោះរបស់ពួកគេ សុរតាមពូជពង្សរបស់ពួកគេ កូនចុងរបស់អ៊ីស៊ាអាលែគឺ នហេយ៉ូថ; កងោរ អាដបអេលែ និងមិបសាម ក៏មានមិសុមា ដូម៉ា និងម៉ាសុសា ហាដារ និងថម៉ោ យធូរ ណាភីស និងកងេម៉ោ។ ទាំងនេះជាកូនបុរសរបស់អ៊ីស៊ាអាលែ ហើយទាំងនេះជាឈ្មោះរបស់ពួកគេ តាមទីក្រុងរបស់ពួកគេ និងតាមបន្ទុយរបស់ពួកគេ ដោយដើកនាំដប់ពីរនាក់ សុរតាមជាតិសាសន៍របស់ពួកគេ។ លោកបុប្ផតិ ២៥:១៣-១៦។

Wakati ufafanuzi wa majina haya kumi na mawili unapowekwa pamoja kuwa kauli moja, husomeka hivi: “Kwa unabii wazao wa Ishmaeli ni watu wenye ngozi nyeusi, wenye kuzaa sana, wanaosifika kama mashujaa wa vita, lakini wamehuzunishwa kihistoria na kinabii tarehe 11 Agosti 1840 na baadaye tarehe 11 Septemba 2001. Katika historia ya Biblia wanaitwa wana wa mashariki. Walitokea Uarabuni, ambako hukuzwa viungo vyenye harufu nzuri vinavyotumiwa katika huduma za patakatifu pa Kiebrania. Neno ‘wauaji wa siri’ limetokana na historia ya Kiislamu na linawakilisha mauti inayoletwa kwa ukimya. Katika wakati wa Vita vya Msalaba, Uislamu uliifunga, uliizunguka na kuizingira Ulaya ya Kikatoliki, lakini kuzuiliwa kwao baadaye kuliashiria kuwasili kwa kuburudishwa kwa 1840 hadi 1844, na pia tangu 9/11 hadi kufikia mgogoro wa sheria ya Jumapili. Ufafanuzi wa majina kumi na mawili ya wana wa Ishmaeli yote yanawakilishwa katika kauli iliyotangulia kwa herufi nzito.”

Majina kumi na mawili ya ukoo wa Ishmaeli yanawakilisha kumi na tatu, ikiwa Ishmaeli mwenyewe atajumuishwa katika orodha hiyo. Kumi na tatu ni namba ya kiishara ya “uasi,” ambalo ndilo Hagari alilofanya, na hilo likasababisha Ibrahimu kuruhusu Hagari na Ishmaeli kufukuzwa. Paulo anatumia tukio hilo kueleza kufukuzwa kwa Israeli ya kale kuwa watu wa agano la Mungu, wakati huohuo alipokuwa akianzisha agano na bibi-arusi Wake Mkristo.

Nokuti zvakanyorwa zvichinzi, Abhurahama akava navanakomana vaviri, mumwe nowomurandakadzi, mumwe nowomukadzi akasununguka. Asi iye waibva kumurandakadzi akaberekwa maererano nenyama; asi iye waibva kumukadzi akasununguka akaberekwa nokuvimbiswa. Izvi zvinhu mufananidzo wakadzama; nokuti ava ndivo sungano mbiri; imwe

inobva paGomo reSinai, inobereka kuuranda, iyo ndiHagari. Nokuti Hagari uyu iGomo reSinai riri muArabhiya, uye unofananidzwa neJerusarema riripo zvino, nokuti riri muuranda pamwe chete navana varo. Asi Jerusarema riri kumusoro rakasununguka, ndiro mai vedu tose. Nokuti zvakanyorwa zvichinzi, Fara, iwe mhanje usingabereki; putika nokuimba, iwe usingarwadzi pakubereka; nokuti wakasiiwa ane vana vazhinji kupfuura iye ane murume. Zvino isu, hama, sezvakanga zvakaita Isaka, tiri vana vechivimbiso. Asi sezvakanga zvakaita panguva iyo, iye akaberekwa maererano nenyama akatambudza iye akaberekwa maererano noMweya, ndizvo zvazvakaitawo zvino. Kunyange zvakadaro Rugwaro runoti kudii? Dzinga murandakadzi nomwanakomana wake; nokuti mwanakomana womurandakadzi haangatongovi mugari wenhaka pamwe chete nomwanakomana womukadzi akasununguka. Naizvozvo, hama, hatisi vana vomurandakadzi, asi vomukadzi akasununguka. VaGaratiya 4:22–31.

Ishmaeli ni ishara ya Uislamu, na Hagari, mama yake Ishmaeli, ni ishara ya kanisa la agano la mauti. Isaka ni ishara ya Ukristo, na Sara ni ishara ya kanisa la agano la uzima. Kwa sababu hii, Ishmaeli alikuwa na wana kumi na wawili, kwa maana kumi na wawili ni ishara ya watu wa agano wa Mungu, na Uislamu ni bandia ya watu wa agano wa Mungu.

Mumaevhangeri mune marudzi maviri enhoroondo yerudzi rwaKristu. Rimwe riri muna Mateu, uye rimwe riri muna Ruka.

Na Jakobo akamubereka Yosefu, murume waMaria, uyo akabereka Jesu, anonzi Kristu. Naizvozvo mazera ose kubva kuna Abhurahama kusvikira kuna Dhavhidhi mazera gumi namana; uye kubva kuna Dhavhidhi kusvikira pakutapwa kuBhabhironi mazera gumi namana; uye kubva pakutapwa kuBhabhironi kusvikira kuna Kristu mazera gumi namana. Zvino kuberekwa kwaJesu Kristu kwakanga kwakadai: Maria, mai vake, akanga anyadzirwa kuna Yosefu, asi vasati vagara pamwe chete, akaonekwa ava nemimba neMweya Mutsvene. Mateo 1:16–18.

Mbiri ya dzina la Yesu monga yalembedwera na Mateyu, ikusonyeza magawo matatu ofanana a khumi na anayi, amene pamodzi amapanga nthawi imodzi ya makumi anayi na awiri. Khristu ndiye omega ya mbiri ya chipangano poyerekezera na Mose monga alpha ya mbiri ya chipangano. Mose analosera kuti Khristu adzakhala “wofanana na iyemwini.” Mose anakhala na magawo atatu a zaka makumi anayi mu moyo wake wa zaka zana limodzi na makumi awiri. Gawo lililonse la zaka makumi anayi la moyo wa Mose, likayikidwa mzere pa mzere, limathera pa Kadesi, chizindikiro cha 1863 ndi lamulo la Lamlungu. Magawo atatu a Khristu amathera pa Davide, pa ukapolo wa ku Babulo, ndi pa Khristu kutsimikizira chipangano ndi mwazi Wake pa mtanda. Davide akuyimira kukwezedwa kwa mpingo wopambana pa lamulo la Lamlungu, ndipo mzere wachiwiri ukusonyeza anamwali opusa akutengedwera ku Babulo pa lamulo la Lamlungu. Gawo lachitatu limathera pa mtanda, umene, kachiwirinso, ukuimira lamulo la Lamlungu, pamene Khristu akutsimikizira chipangano cha Abrahamu ndi a zana limodzi na makumi anayi na anayi komanso chipangano cha Nowa ndi khamu lalikulu.

Xana la layini leti timbirhi ti vekiwa ehenhla ka yin’wana ni yin’wana, leswi nga twisisekaka swa hllamarisa. Malembe ya Muxe ya dzana na makume mambirhi ma hlangana ni malembe ya Nowa ya 120, naswona switukulwana swa Kriste swa makume mune na swimbirhi swi hlangana ni ku

fuma ka mukriste wa mavunwa hi tin'hweti ta xikombiso ta makume mune na timbirhi enawini wa Sonto.

ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਸਦੀਵ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇਗਾ, ਕਉਕਿ ਉਹ ਭੀ ਮਾਸ ਹੀ ਹੈ; ਤਦਾਪਿ ਉਸ ਦੇ ਦਨਿ ਇਕ ਸੌ ਵੀਹ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਤਪੱਤੀ 6:3.

Pamwe chete nedzinza rakanyorwa naMateo, rinonyanya kusimbisa sungano yaAbhurahama, dzinza raKristu, sezvarakaiswa pachena naRuka, rinodzokera shure kusvikira pakusika, nokudaro richisimbisa sungano youpenyu yakatyokwa naAdhamu muEdheni. Dzinza raRuka rinotanga naJesu, rikazodzokera shure nomudzinda Rake kusvikira kuna Adhamu, anozivikanwa somwanakomana waMwari. Mutsetse uyu unopera noAdhamu wechipiri akakwana, uye unotanga noAdhamu wokutanga akakwana. Kubva kuna Adhamu wokutanga kusvikira kuna Adhamu wechipiri kunoratidzwa sezvizvarwa makumi manomwe nezvinomwe.

Maḍumbukiro eMalembo aMutsvene anomirira mitsara yechokwadi. Tichangobva kuona yakati wandei inopfuura zvikuru zvapupu zvinodiwa kuti chokwadi chisimbiswe. Mitsara yemadzinza iyi ine izwi rekuzadzikiswa kwenhorondo nezviporofita zveramangwana, uye inewo izwi raPalmoni, Muverengi Anoshamisa wezvakanzwa, nokuti zvimhingamipinyi zvenhamba zvakaiswa mukati memitsara yacho zvinopa izwi rechipiri. Awo mazwi maviri anonzwikwa pamwe chete nerimwe izwi rechitatu, izwi reNyanzvi Inoshamisa yeMitauro, akasika uye anodzora zvinhu zvose, kusanganisira mazita avanhu, enzvimbo, nezvinhu.

Yohana paakatendeuka kuti aone sauti iliyokuwa nyuma yake, ilikuwa kama sauti ya maji mengi, na Danieli alipokuwa na maono hayo hayo, sauti yake ilikuwa sauti ya umati. Ujumbe wa juu juu wa Maandiko, pamoja na majina yanayopatikana pamoja na ujumbe huo, na pia uhesabuji uliomo ndani ya ujumbe huo, ni sauti tatu katika kifungu kimoja. Unapochukua mstari wenye sauti hizo tatu na kuuweka juu ya mstari sambamba, sauti tatu huwa sauti nyingi.

Zvino inzwi rikabuda pachigaro choushe, richiti, Rumbidzai Mwari wedu, imi mose varanda vake, nemi vanomutya, vaduku navakuru. Zvino ndakanzwa sokunge inzwi reboka guru revanhu, uye sokunge inzwi remvura zhinji, uye sokunge inzwi rokutinhira kukuru, richiti, Hareruya: nokuti Ishe Mwari Wamasimba Ose anotonga. Zvakazarurwa 19:5, 6.

Baadhi ya nasaba zenye umuhimu mkubwa zaidi zinapatikana katika wafalme wa Israeli. Wafalme saba wa kwanza wa Israeli, ufalme wa kaskazini, wanaishia kwa Ahabu, Yezebeli na Eliya, hivyo wakiiwakilisha sheria ya Jumapili. Mstari wa wafalme saba wa mwisho wa makabila ya kaskazini huanza katika sheria ya Jumapili na kuishia kufungwa kwa muda wa rehema kwa wanadamu, wakati Mikaeli anaposimama katika Danieli 12. Wafalme saba wa kwanza wa Yuda wanaonyesha historia kutoka sheria ya Jumapili hadi Mikaeli anaposimama, na wale saba wa mwisho wanatambulisha historia inayoelekea kwenye sheria ya Jumapili. Mstari miwili ya nasaba, yote miwili ikiwa na historia ya alfa na historia ya omega. Historia ya alfa ni kipindi kutoka 9/11 hadi sheria ya Jumapili, na kipindi cha omega ni kutoka sheria ya Jumapili hadi kufungwa kwa muda wa rehema. Wafalme saba wa kwanza wa Israeli wanalingana na wafalme saba wa mwisho wa Yuda; na wafalme saba wa mwisho wa Israeli wanalingana na wafalme saba wa kwanza wa Yuda.

Tichaenderera mberi munyaya inotevera.

“Wangina ube nagmandam tubtub sa panagpatingga”

“[Chakazarurwa 1:1, 2, zvakatorwa.] Bhaibheri rose chikazaruro; nokuti chakazarurwa chose chinouya kuvanhu kubudikidza naKristu, uye zvose zvinotenderera maari. Mwari akataura kwatiri noMwanakomana Wake, watiri vake nokusika uye nokudzikinurwa. Kristu akauya kuna Johani, aive muutapwa pachitsuwa chePatimosi, kuti amupe chokwadi chemazuva okupedzisira aya, kuti amuratidze izvo zvinofanira kukurumidza kuitika. Jesu Kristu ndiye muchengeti mukuru wezvazakazarurwa zvomwari. Kubudikidza naye ndimo matinowana ruzivo rwezvatinofanira kutarisira muzviitiko zvokupedzisira zvenhoroondo yenyika ino. Mwari akapa chikazaruro ichi kuna Kristu, uye Kristu akachizivisa kuna Johani.”

“Yohane, mudzidzi anodikanwa, ndiye akanga asarudzwa kuti agamuchire chizaruro ichi. Ndiye akanga ari wokupedzisira kusara ari mupenyu pakati pavadzidzi vokutanga vakasarudzwa. Pasi pehurongwa hweTestamende Itsva akakudzwa sezvakakudzwa muprofito Danieri pasi pehurongwa hweTestamende Yekare.

“Mirayiridzo yaifanira kuudzwa Johane yakanga yakakosha zvikuru zvokuti Kristu akabva kudenga kuti aipe kumuranda Wake, achimuudza kuti aitumire kumakereke. Mirayiridzo iyi inofanira kuva chinhu chokudzidza kwedu nokungwarira uye nomunyengetero; nokuti tiri kurarama panguva iyo vanhu vasiri pasi pedzidziso yoMweya Mutsvene vachapinza dzidziso dzenhema. Vanhu ava vave vakamira panzvimbo dzakakwirira, uye vane urongwa hwokuzvikudza hwavanoda kuita. Vanotsvaka kuzvikwidziridza, uye kushandurudza zvachose maonero ose ezvinhu. Mwari akatipa mirayiridzo inokosha chaiyo kuti itichengetedze kubva kuvanhu vakadaro. Akarayira Johane kuti anyore mubhuku izvo zvaizofanira kuitika muzviitiko zvokupedzisira zvenhoroondo yenyika ino.”

“Pashure pokupfuura kwenguva, Mwari vakapa kuvateveri Vavo vakatendeka misimboti inokosha yechokwadi chiripo panguva ino. Misimboti iyi haina kupiwa kuna avo vakanga vasina kumbova nechikamu mukuziviswa kwemashoko engirozi yokutanga neyechipiri. Yakapiwa kuvashandi vakanga vave nechikamu mubasa iri kubva pakutanga.

“**ඔවුන් අන්දැකීමේ මසෙයේ ගමන් කළ අය, අපව සන්වන දින ඇඹවනේවිස්වවුරුන්** බවට පත් කළ මූලධර්මයන්හි පර්වතයක් මනේ ස්ඵරව සිටිය යුතුය. ඔවුන් දවේයන් සමඟ එක්ව වැඩකරන්නන් විය යුතු අතර, සාක්ෂිය බැඳ තබමින්ද, උන්වහන්සේගේ ශිෂ්‍යයන් අතරේ වියවස්ථාව මුද්දරා කරමින්ද සිටිය යුතුය. බයිබලීය සන්ධියයේ පදනමක් මත අපගේ කාර්යය පිහිටුවීමනේ සහභාගී වූ අය, නිවැරදි මාර්ගය පනේවා දුන් සලකුණු දන්නා අය, ඉතා උසස් වචනාකමක් ඇති සවේකයන් ලෙස සැලකිය යුතුය. ඔවුන්ට භාර දෙන ලද සන්ධියයන් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ පෞද්ගලික අන්දැකීමනේ කතා කළ හැක. මේ මිනිසුන් ඔවුන්ගේ ඇඳහිල්ල අවිශ්වාසයට වනෙස් කිරීමට ඉඩ නොදිය යුතුය; තවෙත දේවදූතයාගේ ධජය ඔවුන්ගේ අන්වලින් ගනන යාමට ඔවුන් ඉඩ නොදිය යුතුය. ඔවුන් තම වියවස්ථාවේ ආරම්භය අවසානය දක්වා ස්ඵරව තබාගත යුතුය.”

“Jehovha akazivisa kuti nhoroondo yekare ichadzokororwa patinenge tichipinda mubasa rokupedzisira. Chokwadi chose chaAkapa chemazuva okupedzisira aya chinofanira

kuparidzirwa kunyika. Mbiru imwe neimwe yaAkagadza inofanira kusimbiswa. Hatigoni zvino kutsauka panheyo yakagadzwa naMwari. Hatigoni zvino kupinda musangano upi noupi mutsva; nokuti izvi zvaizoreva kutsauka pachokwadi.

“Basa roukurapa rechimumishonari rinofanira kunatswa nokucheneswa kubva kune zvose zvingaderedza kutenda kwavatendi mune zvakaitika kuvanhu vaMwari munguva yakapfuura. Edheni, Edheni yakaisvonaka, yakasvibiswa nokupinzwa kwechivi. Zvino pane chikonzero chokudzokorora zvakaitika kuvarume vakaita basa mukumisikidzwa kwebasa redu pakutanga.

“Nguva nenguva tinoverenga zviziviso zverufu zvevarume vakuru venyika. Nguva yavo inosvika pakarepo, sokunge muchinguva chiduku. Vazhinji, vaifungidzirwa kuti vane utano hwakanaka, vanofa mushure memabiko, kana mushure mokuronga zvirongwa zvoudyire zvokusimudzirwa kwavo pachavo. Shoko rinobuda richiti, ‘Abatana nezvifananidzo zvake; muregei oga.’ Izvi zvinoreva kuti Ishe havachamuchengetedzi pakukuvadzwa. Rufu runokurumidza runouya, uye basa roupennyu hwake rinobatsirei? Upenyu hwake hwava kukundikana. Muti unowira pasi nokuti simba rakausimudzira rinourega kumupiro wake wokunamata zvifananidzo.”

“Vanhurume navakazi vanonyura mukutsvaka chinhu chokuvafadza. Vanotengesa mweya yavo pasina, uye Mwari anobvisa kutsungirira Kwake kwenguva refu. Vanosiyiwa kusarudzo yavo.

“Kunebamwe bari ukwizera ukuri kw’iki gihe, ariko bakamanura ukwizera kwabo bakanga kugendera mu mucyo. Ni nde noneho uzareka ku ruhande amahame ye yo kwikunda no gukunda iby’isi? Ni nde noneho uzaharanira gusobanukirwa agaciro k’ubugingo? Umuntu byamumarira iki, nubwo yakunguka isi yose, maze akabura ubugingo bwe? Cyangwa se umuntu yatanga iki ngo aguranire ubugingo bwe? Mbese mufitiye inzara n’inyota umutsima w’ubugingo n’amazi y’agakiza? Mbese mumenye agaciro k’ubugingo Kristo yapfiriye? Mbese abitirirwa ko ari Abakristo babaho bahuje n’icyo biyemerera mu kwizera? Mbese bazi agaciro k’ubugingo? Mbese baharanira kweza ubugingo bwabo binyuze mu kumvira ukuri?”

Manuscript Releases, volume 20, 150, 151.